

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA BUCURIA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 10758/05)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

5 ianuarie 2010

DEFINITIVĂ
la 05 aprilie 2010
potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție

Această hotărîre va poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Bucuria c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), statuînd într-o Cameră compusă din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Giovanni Bonello,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ledi Bianku,

Mihai Poalelungi, *Judecători*,

și Fatoș Aracı, *Grefier Adjunct al Secțiunii*,

Deliberînd cu ușile închise la 1 decembrie 2009,

Pronunță următoarea hotărîre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 10758/05) introdusă împotriva Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului potrivit articolului 34 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ("Convenția"), de o companie înregistrată în Moldova, Bucuria Inc. („compania reclamantă”), la 4 ianuarie 2005.

2. Compania reclamantă a fost reprezentată de Dl O. Dorogan, un avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Moldovean („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Compania reclamantă a susținut, în special, că nu a fost citată la ședința Curții Supreme de Justiție și că, în consecință, a suferit prejudiciu în urma pierderii cazului.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 5 decembrie 2006 o Cameră a Secțiunii respective a decis să comunice cererea Guvernului. De asemenea, ea a decis să examineze fondul cererii simultan cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 3).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Circumstanțele cauzei, după cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

6. La 25 noiembrie 2002 compania reclamantă l-a concediat pe M. La 20 decembrie 2002, M. a intentat acțiune în judecată în vederea restabilirii sale în funcție.

7. După numeroase amânări ale ședinței de judecată la cererea lui M., Judecătoria sectorului Buiucani la 5 februarie 2004 s-a pronunțat în favoarea sa.

8. Compania reclamantă a înaintat o cerere de apel. La 22 aprilie 2004 Curtea de Apel a anulat hotărîrea primei instanțe și a adoptat una nouă, respingînd toate pretențiile lui M. Instanța a constatat că M. nu a prezentat nici o dovadă în susținerea pretenției sale că, la 1 noiembrie 2002, atunci cînd lipsea de la lucru, dînsul a fost la înmormîntarea unei rude apropiate.

9. M. a înaintat recurs. Prima ședință în fața Curții Supreme de Justiție a fost programată pentru data de 23 iunie 2004. La 18 iunie 2004 compania reclamantă a informat instanța că reprezentantul său va fi plecat în ziua respectivă și a cerut amînarea ședinței.

10. Conform companiei reclamante, aceasta nu a primit vești de la instanță și de aceea nu și-a prezentat răspunsul în scris la recursul lui M., dat fiind faptul că aștepta o citație pentru o altă zi. La 15 iulie 2004, aceasta s-a interesat despre noua dată a ședinței. În răspuns, a fost informată că recursul lui M. a fost examinat și admis în totalitate la 7 iulie 2004.

11. În hotărîrea sa, instanța s-a bazat, *inter alia*, pe dovada prezenței lui M. la înmormîntarea unei rude apropiate și pe opoziția asociației sindicale vizavi de demitere.

12. Examinînd materialele din dosar, compania reclamantă a constatat că cererea sa de amînare a fost acceptată de curte la 23 iunie 2004 și că noua dată a ședinței a fost fixată pentru 7 iulie 2004. Pentru data respectivă exista și o citație, care a fost semnată doar de către M.

13. Compania reclamantă a depus o cerere de revizuire a hotărîrii Curții Supreme de Justiție. Aceasta a informat instanța că nu a primit nici o citație pentru data de 7 iulie 2004 și a atras atenția curții la lipsa din dosar a oricărei probe în privința înmînării citației. Ea a invocat articolul 6 din Convenție.

14. La 27 octombrie 2004, Curtea Supremă de Justiție a respins cererea. Ea a constatat că instanța a expediat citația pe adresa companiei reclamante la 24 iunie 2004 și că compania reclamantă nu s-a prezentat la ședința din 7 iulie 2004, fără a informa curtea. Instanța nu a văzut nici un motiv pentru a considera că compania reclamantă nu a primit citația, ținînd cont de faptul că cotorul citației demonstra că aceasta a fost expediată și ținînd cont de faptul că „nu exista nici o dovadă că citația nu a fost recepționată.” Ea a adăugat că, în temeiul articolului 444 § 2 din Codul de Procedură Civilă (CPC, a se vedea *infra*), neprezentarea uneia dintre părți nu a împiedicat instanța să examineze cauza și că, în temeiul articolului 449 CPC, examinarea cauzei în absența unei părți nu constituia temei pentru revizuirea hotărîrii.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ PERTINENTĂ

15. Prevederile pertinente din Codul de procedură Civilă sunt următoarele:

“Articolul 105. Înmînarea citației...

(1) Citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

...

(5) Citația ... adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. Citația ... adresată unei organizații se înmînează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmînează în același mod unui alt angajat...”

“Articolul 441

... (2) Președintele colegiului lărgit [al Curții Supreme de Justiție] stabilește, în cel mult o lună, termenul de judecare a recursului și dispune să se comunice faptul participanților la proces. O dată cu citarea, părților li se expediază copia de pe recurs, cu înștiințarea necesității depunerii obligatorii, cel târziu cu 5 zile înainte de judecată, a referinței asupra recursului declarat.

Articolul 444

... (2) Judecarea recursului se face cu citarea părților. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea recursului.”

16. La 12 decembrie 2005 Plenul Curții Supreme de Justiție a adoptat o hotărîre „cu privire la aplicarea regulilor din Codul de procedură civilă la examinarea cauzelor în primă instanță”. În punctul 5 al hotărîrii respective, instanța a notat că examinarea unei cauze în absența unei părți care nu a fost citată corespunzător este contrară legii. Ea a adăugat că în temeiul articolului 105 § 5 din Codul de Procedură Civilă, o persoană se consideră citată conform legii doar dacă acesteia i s-a înmînat citația personal și contra semnăturii pe cotor.

17. În următoarele hotărîri adoptate de Curtea Supremă de Justiție la 30 ianuarie 2008 (nr. 2ra-3/08), 4 iunie 2008 (nr. 2ra-1097/08) și 25 iunie 2008 (nr. 2r-156/08), instanța respectivă a confirmat necesitatea înmînării personale a citației și contrasemnarea de către destinatar, în absența căreia se consideră că citația nu a fost înmînată corespunzător.

ÎN DREPT

18. Compania reclamantă s-a plîns de încălcarea dreptului său la acces liber la justiție, contrar articolului 6 din Convenție.

Partea pertinentă din articolului 6 prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...”

19. De asemenea, compania reclamantă s-a plîns în temeiul articolului 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție de faptul că a suportat pierderi în urma hotărîrii Curții Supreme de Justiție adoptate în absența sa.

Partea pertinentă a articolului 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. ...”

I. ADMISIBILITATEA

20. Curtea consideră că plîngerile companiei reclamante în temeiul articolului 6 § 1 din Convenție și articolului 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție ridică probleme de fapt și de drept care sunt suficient de grave, astfel încît aprecierea lor trebuie să depindă de o examinare a fondului cauzei și că nu au fost stabilite temeiuri pentru declararea acestora inadmisibile. În consecință, Curtea declară aceste plîngerii admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 din Convenție (a se vedea paragraful 4 *supra*), Curtea va examina imediat fondul acestor plîngerii.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

21. Compania reclamantă a susținut că, în pofida argumentelor Guvernului și a probelor că Curtea Supremă de Justiție i-a expediat o citație, aceasta nu a primit vreodată o asemenea citație pentru ședința din 7 iulie 2004 și nici nu exista vreo dovadă în acest sens. Totuși, legea prevedea obligația expresă de a înmîna citația personal reprezentantului companiei reclamante (a se vedea paragraful 15 *supra*).

22. Guvernul a susținut că compania reclamantă a fost citată în mod corespunzător la ședință, după cum o confirmă documentele referitoare la expedierea scrisorii de către Curtea Supremă de Justiție. Mai mult, sarcina probării recepționării efective a scrisorii nu revenea autorităților, ci companiei reclamante.

23. Curtea notează că în *Russu c. Moldovei* (nr. 7413/05, §§ 23-28, 13 noiembrie 2008) ea a constatat deja că „în practică, instanțele naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă expedierea unei scrisori de către instanță, dar solicită dovada înmînării”. În mod similar cauzei respective și ținînd cont de interpretarea prevederilor legale de însăși Curtea Supremă de Justiție (a se vedea paragrafele 15-17 *supra*), Curtea consideră că compania reclamantă în prezenta cauză nu a fost citată în mod corespunzător la ședința din 7 iulie 2004.

24. De asemenea, Curtea notează că Curtea Supremă de Justiție nu doar a confirmat constatările instanței inferioare, ci a anulat o hotărîre în favoarea companiei reclamante. În asemenea circumstanțe, era importantă audierea reprezentantului companiei reclamante, de asemenea ținînd cont de faptul că părțile nu erau de acord în privința numeroaselor probleme de fapt precum prezența motivelor legitime pentru absența angajatului de la muncă și existența unei decizii a asociației sindicale în privința concedierii (a se vedea paragraful 11 *supra*).

25. Ținînd cont de cele expuse *supra*, Curtea concluzionează, pentru motivele expuse în *Russu* (citată *supra*, § 27), că companiei reclamante nu i s-a oferit posibilitatea de a-și susține complet cauza în fața Curții Supreme de Justiție.

26. În consecință, a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție.

III. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

27. De asemenea, compania reclamantă a afirmat că a fost încălcat dreptul său garantat de articolul 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție, prin hotărîrea Curții Supreme de Justiție din 7 iulie 2004.

28. Guvernul a considerat că compania reclamantă nu a fost privată de proprietatea sa, dat fiind faptul că prejudiciul pe care pînă la urmă a fost obligată să-l achite angajatului său a fost cauzat prin propriile sale acțiuni ilegale.

29. Curtea nu poate prevedea care ar fi fost rezultatului procesului, în cazul în care Curtea Supremă de Justiție ar fi audiat reprezentantul companiei reclamante. În această privință, prezenta cauză trebuie deosebită de alte cauze în care instanțele nu respectă regulile exprese care nu lasă loc pentru discreție (precum termenele de prescripție pentru diverse acte procedurale, a se compara *Dacia SRL c. Moldova*, nr. 3052/04, §§ 75, 18 martie 2008).

30. În consecință, nu a avut loc o încălcare a articolului 1 din protocolul Nr. 1 la Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

31. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul material

32. Compania reclamantă a pretins 38798 lei moldovenești (2482 euro (EUR)) pentru prejudiciul material suferit în urma încălcării drepturilor sale. Ea s-a referit la sumele pe care a fost obligată să le achite conform hotărîrilor adoptate împotriva sa.

33. Guvernul a susținut că rezultatul procesului, chiar cu participarea reprezentantului companiei reclamante, nu putea fi prevăzut. În consecință, nu există nici o legătură causală între alegația în privința faptului că la ședință nu a fost citată compania reclamantă și rezultatul procesului.

34. Curtea se referă la constatările sale de încălcare a articolului 6 din Convenție cu privire la faptul că compania reclamantă nu a fost citată la ședința Curții Supreme de Justiție. Precum a menționat deja *supra*, Curtea nu va specula în privința rezultatului ședinței Curții Supreme de Justiție, dacă compania reclamantă ar fi fost citată în mod corespunzător.

35. Curtea consideră că nu există nici o legătură causală între încălcarea pe care a constatat-o în prezenta cauză și pretenția companiei reclamante de compensare a prejudiciului material. În consecință, pretenția trebuie respinsă.

B. Prejudiciul moral

36. Compania reclamantă a pretins 10000 EUR pentru prejudiciul moral care i-a fost cauzat în rezultatul gravității încălcărilor drepturilor sale și al duratei în care banii săi au fost reținuți.

37. Guvernul a contestat și a considerat că compania reclamantă nu a prezentat nici o dovadă în susținerea pretenției sale. Orice prejudiciu care i-a fost cauzat a constituit consecința propriilor sale acțiuni. În orice caz, constatarea unei încălcări a oricăruia dintre articolele din Convenție ar oferi o satisfacție echitabilă suficientă.

38. Curtea consideră că, în urma faptului că reprezentantul său nu a fost citat la ședința Curții Supreme de Justiție, administrației companiei reclamante trebuie să i se fi cauzat o anumită stare de stres și frustrare. Judecând pe o bază echitabilă, Curtea acordă companiei reclamante 1000 EUR pentru prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

39. Compania reclamantă nu a pretins compensație în această privință.

D. Penalități

40. Curtea consideră oportun ca penalitatea de întârziere să fie bazată pe rata limită a dobânzii Băncii Centrale Europene, căreia urmează să i se adauge trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* plîngerea admisibilă;
2. *Susține* că a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Susține* că nu a avut loc o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Susține*
 - (a) că Statul reclamat trebuie să achite reclamantului, în decurs de trei luni de la data la care hotărârea va deveni definitivă în conformitate cu prevederile articolului 44 § 2 din Convenție, 1000 EUR (una mie euro), care urmează a fi convertite în lei moldovenești la rata de schimb aplicabilă la data efectuării plății;
 - (b) că din momentul expirării celor trei luni sus menționate, o penalitate de întârziere va fi plătită reieșind din cuantumurile de mai sus la rata limită a dobânzii Băncii Centrale Europene pentru perioada de penalizare, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 5 ianuarie 2010, potrivit articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Fatoș Araci
Grefier Adjunct

Nicolas Bratza
Președinte